

Gevolgen stikstofuitspraak vakantiepark Vlietland

De Raad van State deed 2 november 2022 uitspraak in de zogeheten stikstofzaak. Waar tot voor kort stikstof die wordt uitgestoten bij de aanleg van infrastructuur werd uitgesloten van stikstofberekeningen, is dat nu niet langer toegestaan. De zogeheten bouwvrijstelling komt daarmee te vervallen. En dat heeft ook gevolgen voor de bouwplannen in Vlietland.

Over de memo

Het bestemmingsplan Doorontwikkeling Vlietland Noord is gepresenteerd als een marginale wijziging ten opzichte van het oude plan uit 2005. Veel van de inspraakreacties op het plan hebben betrekking op het feit dat de wereld is veranderd sinds 2005. Door onder andere de klimaatcrisis, de wooncrisis en de stikstofcrisis is een integrale heroverweging van het plan op zijn plaats. In deze memo wordt ingegaan op de wijze waarop is omgegaan met stikstof in het bestemmingsplan 'Doorontwikkeling Vlietland Noord' en wat de gevolgen zijn van de uitspraak van de Raad van State.

Wijze van omgang met stikstof in bestemmingsplan

In de toelichting op het bestemmingsplan is in paragraaf 5.6 het resultaat weergegeven van de toetsing op de Wet natuurbescherming, inclusief de mogelijke effecten op stikstof. Geconcludeerd wordt dat de beoogde herontwikkeling uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming:

“Vanwege de afstand zijn directe effecten zoals areaalverlies, versnippering, verandering van de waterhuishouding en verstoring op voorhand uitgesloten. De realisatie van de beoogde ontwikkelingen en de daarbij behorende toename van verkeer zouden kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Met het programma AERIUS Calculator is een berekening uitgevoerd om de gevolgen voor de stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebieden in beeld te brengen en te toetsen of de eventuele toename past binnen de eisen die gelden op grond van de Wet natuurbescherming. De memo stikstof is opgenomen in Bijlage 6. Hieruit blijkt dat de beoogde herontwikkeling uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming.”

De aanvullende uitstoot van stikstof in de gebruiksfase is dus berekend met de zogeheten AERIUS calculator. Uit de stukken blijkt dat er voor de aanlegfase geen berekeningen zijn uitgevoerd. Hier wordt verwezen naar de “bouwvrijstelling” vanuit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. Ook voor de aanleg van de grondwallen die de fly-overs van de Rijnlandroute aan het oog moeten onttrekken en het omleggen van wegen en andere infrastructurele werkzaamheden zijn er naar verwachting geen berekeningen uitgevoerd.

Gevolg uitspraak Raad van State

De hoogste bestuursrechter heeft geoordeeld dat de stikstof die bij de bouw van projecten vrijkomt niet meer kan worden uitgesloten bij stikstofberekeningen. Daarmee gaat er een streep door de zogeheten bouwvrijstelling. Volgens de Raad van State betekent dat niet dat er een algehele bouwstop geldt. Er moet nu weer vooraf worden bekeken hoeveel stikstof er bij elk bouwproject vrijkomt en wat daarvan de gevolgen zijn. De Raad van State kraakt de onderbouwing van het kabinet voor de bouwvrijstelling. Er kan niet met zekerheid gesteld worden dat er geen effecten op de natuur zijn door de aanleg van bouwprojecten. De Raad geeft daarbij tevens aan dat het niet alleen om woningen gaat, maar ook om grote infrastructurele werken.

Gevolgen uitspraak voor bestemmingsplan doorontwikkeling Vlietland Noord

Het Burgerinitiatief Vlietland komt na een eerste bestudering van de uitspraak van de Raad van State tot de volgende conclusies:

- **Inzichtelijk maken effecten bouw.** De keuze om voor recreatiewoningen überhaupt gebruik te maken van de “bouwvrijstelling” was maatschappelijk eigenlijk al niet uit te leggen. Het kabinet stond met de vrijstelling een brede toepassing van de vrijstelling voor de bouwsector voor en heeft geen nadere afbakening willen maken. Hierdoor was het juridisch mogelijk van de vrijstelling gebruik te maken. Tegelijk is het lastig te verkopen dat stikstofruimte wordt gebruikt voor het bouwen van recreatiewoningen, terwijl hiermee de woningcrisis niet wordt opgelost. De beoogde activiteiten in Vlietland Noord dragen niet bij aan grote maatschappelijke opgaven op het gebied van woningbouw, energie, mobiliteit en klimaat. Terwijl hier wel naar wordt verwezen als aanleiding voor de bouwvrijstelling.

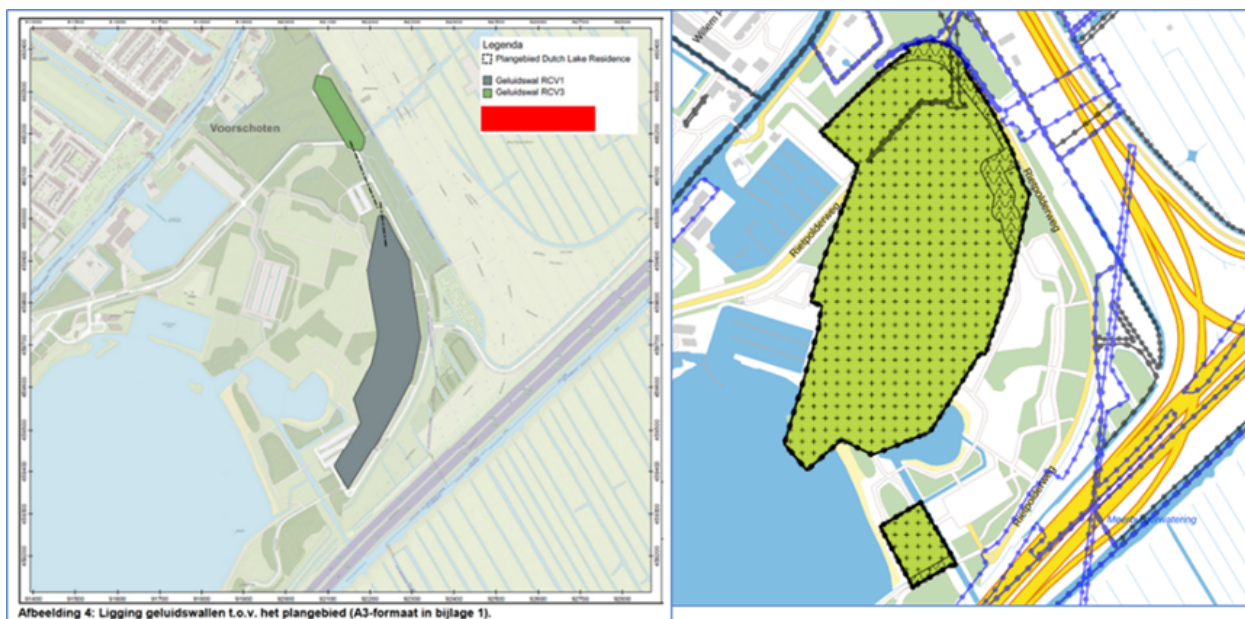
→ **Met de uitspraak van de Raad van State is het dus noodzakelijk om ook voor de aanlegactiviteiten de effecten van stikstofemissies op Natura2000-gebieden inzichtelijk te maken.**

- **Scope van de berekeningen: grondwallen.** De vraag is daarbij welke scope gebruikt dient te worden bij de uit te voeren berekeningen. In de toelichting op het bestemmingsplan wordt onder andere in paragraaf 4.2 Visie op het plangebied uitgebreid ingegaan op de te plaatsen grondwallen, waarmee gezorgd wordt dat de “fly-overs” van de Rijnlandroute uit het zicht worden gehouden:

“Vlietland zal zich mede als gevolg van het onderhavige bestemmingsplan verder kunnen gaan ontwikkelen als een belangrijke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie in een groene omgeving ten behoeve van de bewoners van de Randstad. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- de recreatiewoningen worden zodanig gesitueerd en omgeven door grondwallen dat de belasting door verkeerslawaaï van de A4 en de nieuwe Rijnlandroute aanvaardbaar is. Tevens worden deze wegen aan het zicht onttrokken door de aanleg van grondwallen en schermen.”

Tussen initiatiefnemer en provincie zijn afspraken gemaakt over de aanleg van de grondwallen. Deze wallen zijn dus een nadrukkelijke voorwaarde voor het kunnen realiseren van de werkzaamheden. De gemeente Leidschendam-Voorburg geeft helder aan dat de wallen geen functie hebben als geluidswering, maar met name bedoeld zijn voor het aan het zicht onttrekken van de Rijnlandroute. Zoals blijkt uit onderstaande figuur maken de grondwallen (links) echter geen onderdeel uit van het projectgebied (rechts) van het bestemmingsplan doorontwikkeling Vlietland Noord.

Figuur 1 Ligging grondwallen (links) ten opzichte van plangebied bestemmingsplan (rechts)

- **Scope van de berekeningen: infrastructuur.** Voor de aanleg van het park moet ook de infrastructuur van Vlietland worden aangepast. Er moeten onder andere wegen en fietspaden worden verlegd, watergangen worden gegraven en mogelijk een boezemwaterkering worden verlegd. Ook deze activiteiten zullen uitstoot van stikstof met zich meebrengen.

Bij de beoordeling van effecten op Natura2000 gebieden moet gekeken worden naar cumulatieve effecten. Als bij het uitvoeren van een AERIUS-berekening voor een project geldt dat er “geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/jaar” zijn, hoeft er niet nader gekeken te worden naar cumulatie. Het kan dus voorkomen dat de aanleg van de grondwallen, de aanpassingen aan de infrastructuur én de aanleg van recreatiewoningen op zichzelf niet leiden tot verhoogde depositie, maar gezamenlijk wel. De rechtbank Midden-Nederland heeft gesteld dat afzonderlijke toetsing alleen mogelijk is, als deze projecten ook op zichzelf realiseerbaar zijn. Gezien de gemaakte afspraken tussen initiatiefnemer en de Provincie Zuid-Holland zijn deze activiteiten onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten de eventuele effecten ook gezamenlijk in beeld gebracht te worden.

→ **De uit te voeren AERIUS-berekeningen moeten zowel betrekking hebben op de aanleg van de recreatiewoningen als op de aanleg van de grondwallen en het verleggen van wegen, fietspaden, waterboezemkeringen en andere infrastructurele aanpassingen.**

Ons verzoek aan de raad

De uitspraak van de Raad van State biedt het burgerinitiatief de bevestiging dat het noodzakelijk is om niet in alle haast een onomkeerbaar besluit te nemen over het ontwerp bestemmingsplan. We verzoeken de raad daarom het volgende:

- **Maak een integrale berekening.** Verzoek het college om een integrale stikstof berekening te laten maken.
- **Neem de tijd voor échte participatie.** De onderbouwing behorende bij het ontwerp bestemmingsplan voldoet niet aan de geldende wet- en regelgeving en zal aangepast moeten worden. Dit is een mooi moment om nu wel het gesprek met de omgeving aan te gaan en serieus invulling te geven aan participatie met omwonenden en andere belanghebbenden.
- **Durf het gesprek aan te gaan over waar de prioriteiten zouden moeten liggen.** Een pas op de plaats geeft daarnaast ook ruimte om een bredere maatschappelijke discussie te voeren over hoe we als maatschappij om willen gaan met de beperkte stikstofruimte die nog rest. De prioriteit zal dan echt moeten liggen bij de dossiers

met de grootste maatschappelijke opgaven. Denk aan de acute woningnood, noodzakelijke versterkingen van dijken en projecten in het kader van de energietransitie. Kortom, geen overhaaste beslissing dus, maar tijd voor participatie en bezinning.